

Svenska Schäferhundklubbens Hälsoenkät 2023

Sammanställning

Bakgrund

Svenska Schäferhundklubben publicerade RAS (rasspecifika avelsstrategier) 2022. I samråd med SBK/SKK samt klubbens avelskommitté bestämdes att klubben tillsammans med SBK:s avel och hälsa skulle genomföra en hälsoenkät med fokus på rygg och allergi.

Schäferhundklubben skickade under maj 2023 ut en hälsoenkät till ca 10 000 mailadresser hämtade från SKK:s ägarregister samt till medlemmar i rasklubben. Adresserna från SKK avsåg ägare av hundar födda 2010 eller senare. Alla mail gick naturligtvis inte fram utan kan ha varit felaktiga, ej längre aktuella eller fastnat i spamfiltret. Varje ägare med en mailadress kan äga fler än en hund så en ägare kan ha svarat för flera av sina hundar, vilket efterfrågades i enkäten. Enkäten var helt anonym, i datan syns varken vem som svarat eller vilken hund svaret gäller.

När det gäller enkätundersökningar så finns det naturligtvis både för och nackdelar där en nackdel är att det inte går att utläsa vem eller för vilken hund svaret gäller. Det kan också vara så att fler med friska hundar svarar än i populationen i helhet. Det kan även vara tvärt om att de som äger hundar med fler problem än i populationen lämnar svar. En enkät som inte är ställd till person kan också medföra låg svarsfrekvens vilket det inte var i detta fall.

Totalt kom det in hela **3363** svar vilket får betecknas som en extremt hög svarsfrekvens.

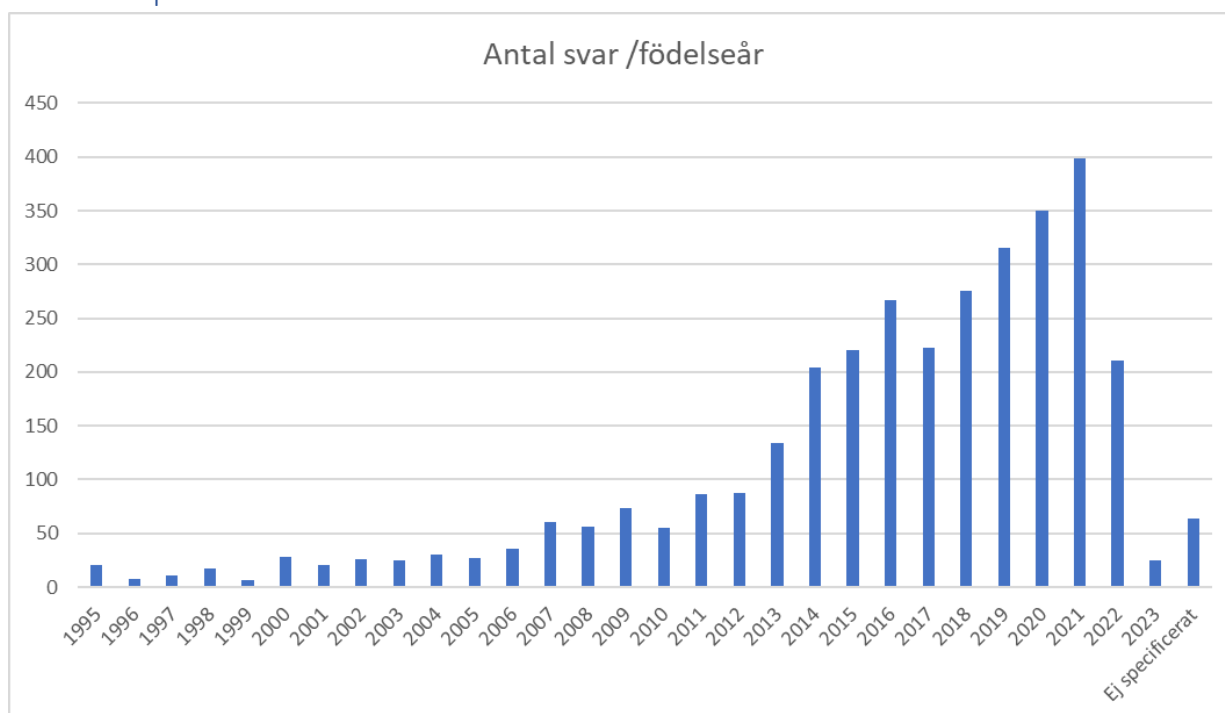
Rasklubben har under 2023 skickat in en ansökan om hälsoprogram nivå 1 (frivilligt) angående ryggröntgen till SKK. Ansökan avser att LTV/VA/Spondylos skall registreras ifall hunden genomför ryggröntgen i samband med HD/ED röntgen. I dagsläget finns motsvarande hälsoprogram i Finland samt ett frivilligt gällande LTV i Tyskland (SV). Förhoppningsvis kan resultat av ryggröntgen börja registreras under 2024 hos SKK.

Innehållsförteckning

Innehåll

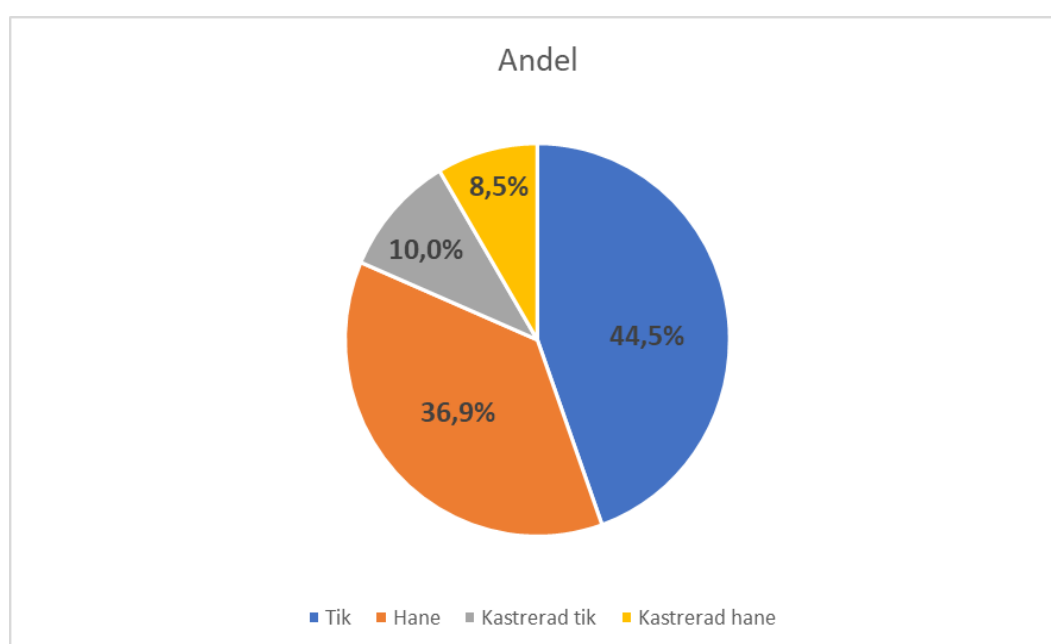
Bakgrund	1
Innehållsförteckning	2
Antal svar per födelseår.	3
Tikar/Hanar	3
Registrerade eller oregistrerade.	4
Andel problem med ryggen.	4
Vid vilken ålder upptäcktes ryggproblemen?	5
Har ägaren anpassat hundens aktivitet p g a ryggproblem?	5
Har ägaren sökt veterinär p g a ryggen?	6
Fritext angående diagnos.	6
Ålder vid avlivning, ryggproblem.	7
Ålder vid avlivning, fri från både ryggproblem och allergi.	8
Har din hund haft ryggproblem, hundar födda 2012 - 2016.....	8
Har din hund haft problem med klåda/allergi/magproblem?	9
Vad hade din hund för problem?	9
Har du sökt veterinär för problem med klåda/allergi/mage?	10
Vilken svårighetsgrad av problemen hade din hund?	10
Fick du en diagnos av veterinären? Om inte, svårighetsgrad?	11
Vilka diagnoser angavs gällande klåda/allergi/mage?	12
Vilken behandling rekommenderades?	13
Annan behandling?	13
Vet ägaren ifall problem finns i slakten?	14
Har din hund haft problem med klåda/allergi/mage, hundar födda 2012 - 2016.....	14
Slutord	15
Bilaga 1	16
Frågor	16
Övriga kommentarer	17

Antal svar per födelseår.

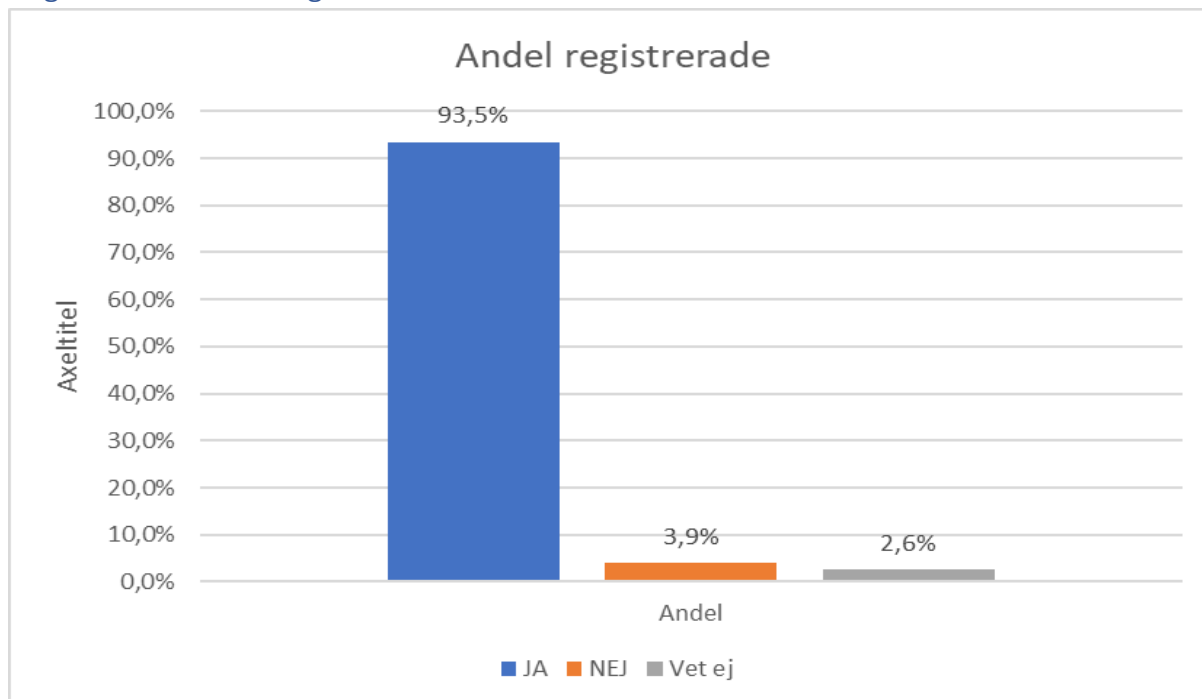
Kommentar: Majoriteten av svaren gällde hundar födda 2016 eller senare vilket kan medföra att t ex problem kopplade till ryggen inte har hunnit debutera/upptäckas av ägarna än.

Tikar/Hanar

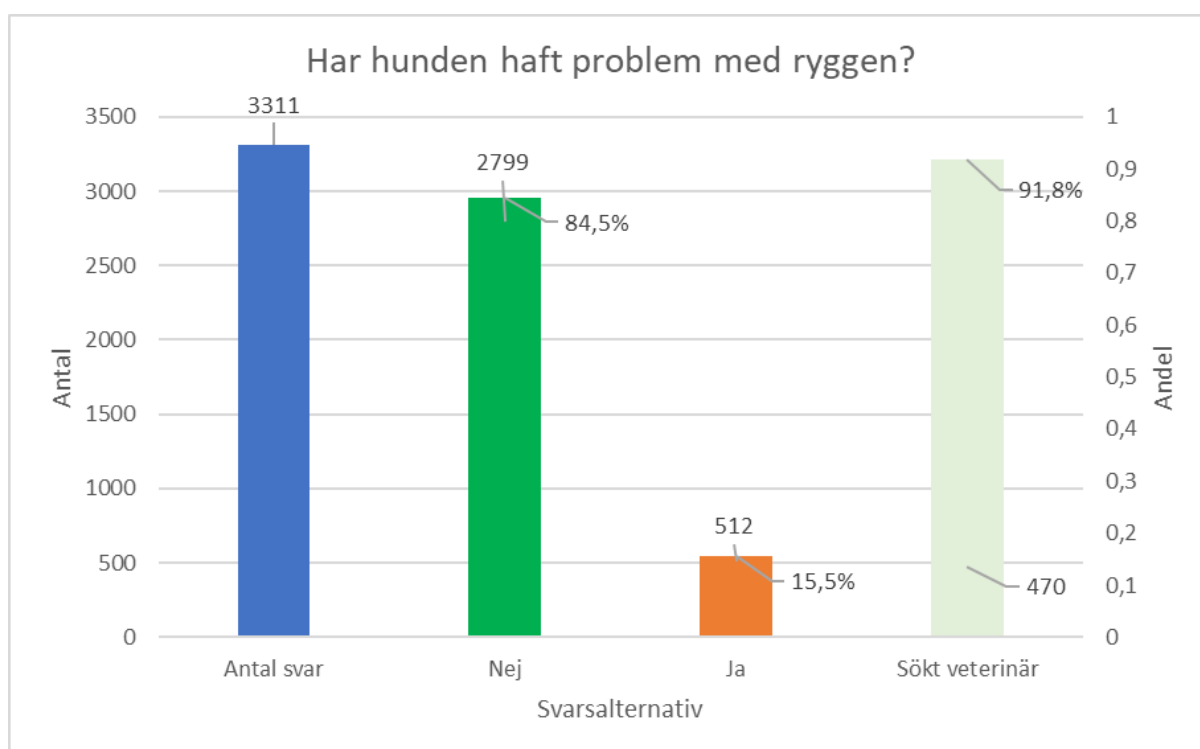
Kommentar: Knapp övervikt för antalet tikar i enkäten (ca 55%)

Registrerade eller oregistrerade.

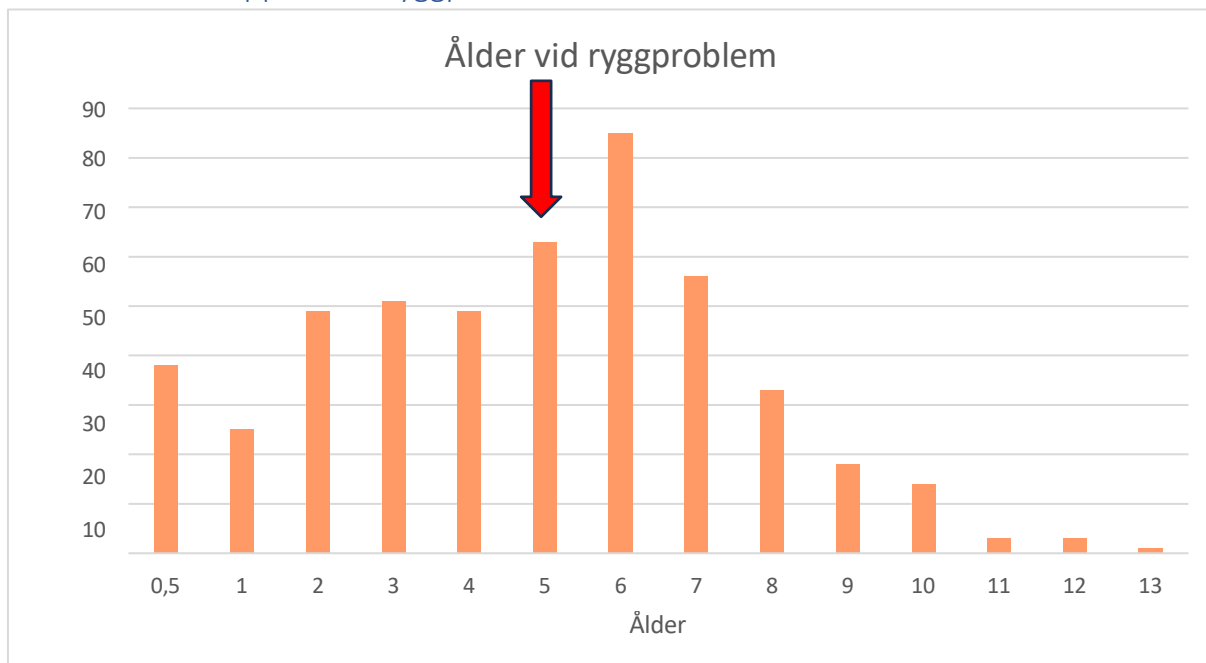
Kommentar: Andelen icke registrerade 3,9%

Andel problem med ryggen.

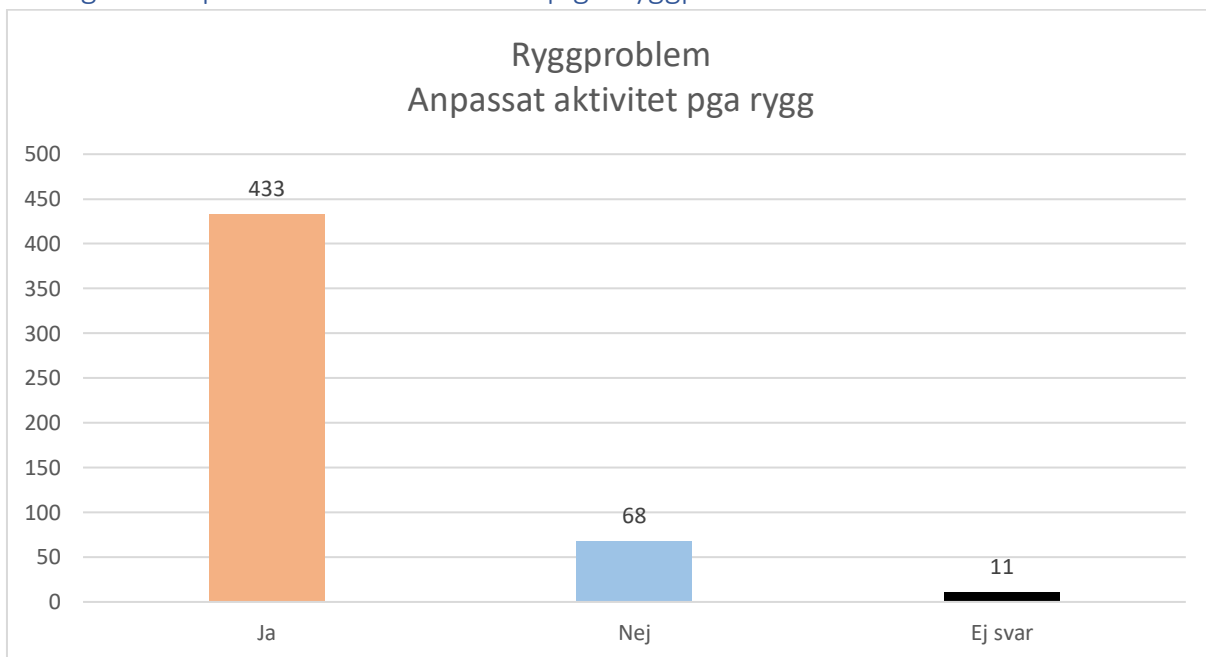
Kommentar: Av de 3311 som svarade på frågan har 84,5% inte haft problem med ryggen, av de ca 15% som anser att deras hund haft ryggsproblem har över 90% sökt veterinär. (Nota bene, en stor andel av svaren kom ifrån yngre hundar och ryggsproblem uppstår/upptäcks inte alltid tidigt i livet.)

Vid vilken ålder upptäcktes ryggsproblemen?

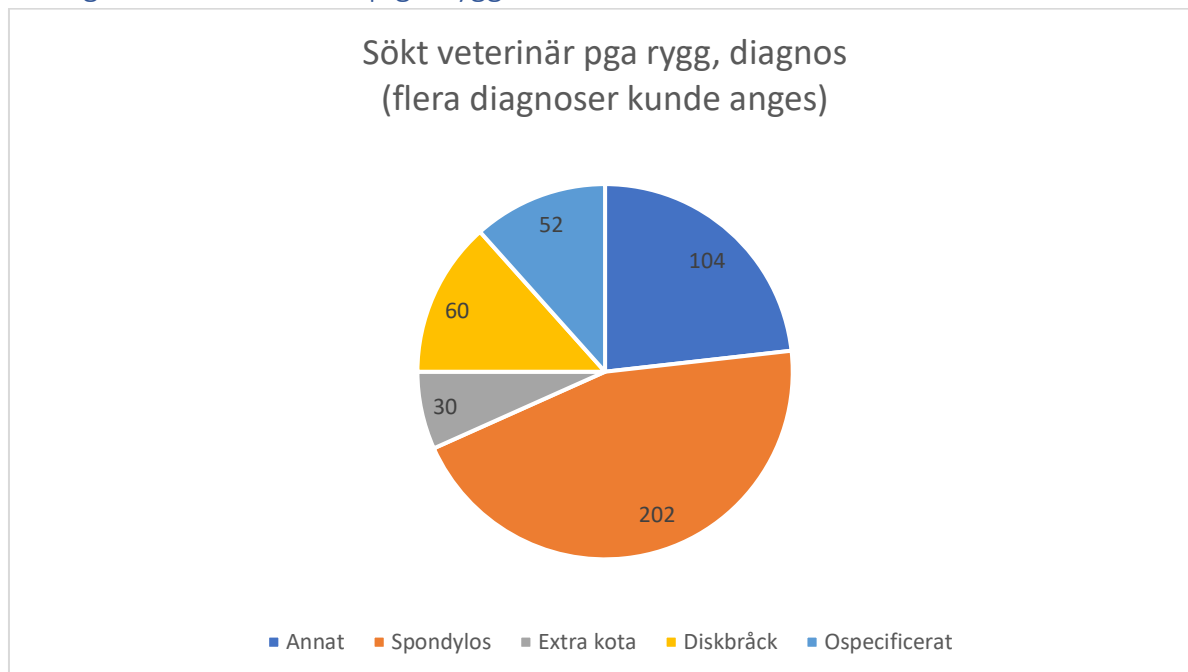
Kommentar: De 512 som haft problem med ryggen angav i undersökning vid vilken ålder ryggsproblemen först uppstod. Den röda pilen visar median/medelålder (båda ca 5 år)

Har ägaren anpassat hundens aktivitet p g a ryggsproblem?

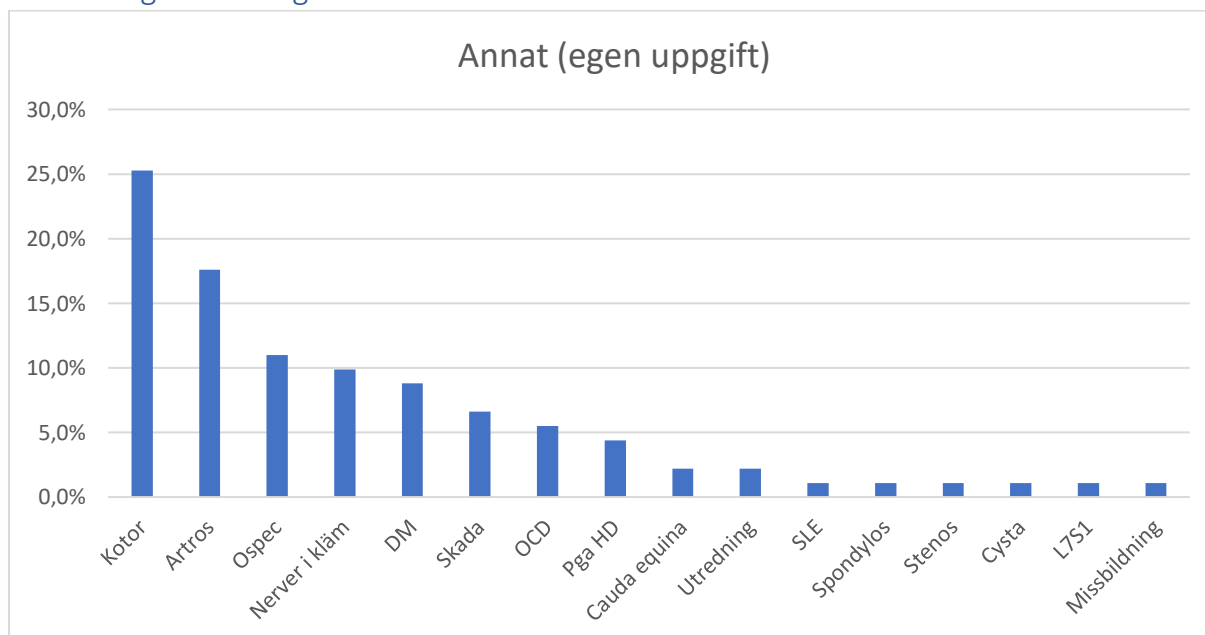
Kommentar: Av de 512 som haft problem med ryggen angav 84,5% att de anpassat aktiviteten för sin hund p g a ryggsproblemen.

Har ägaren sökt veterinär p g a ryggen?

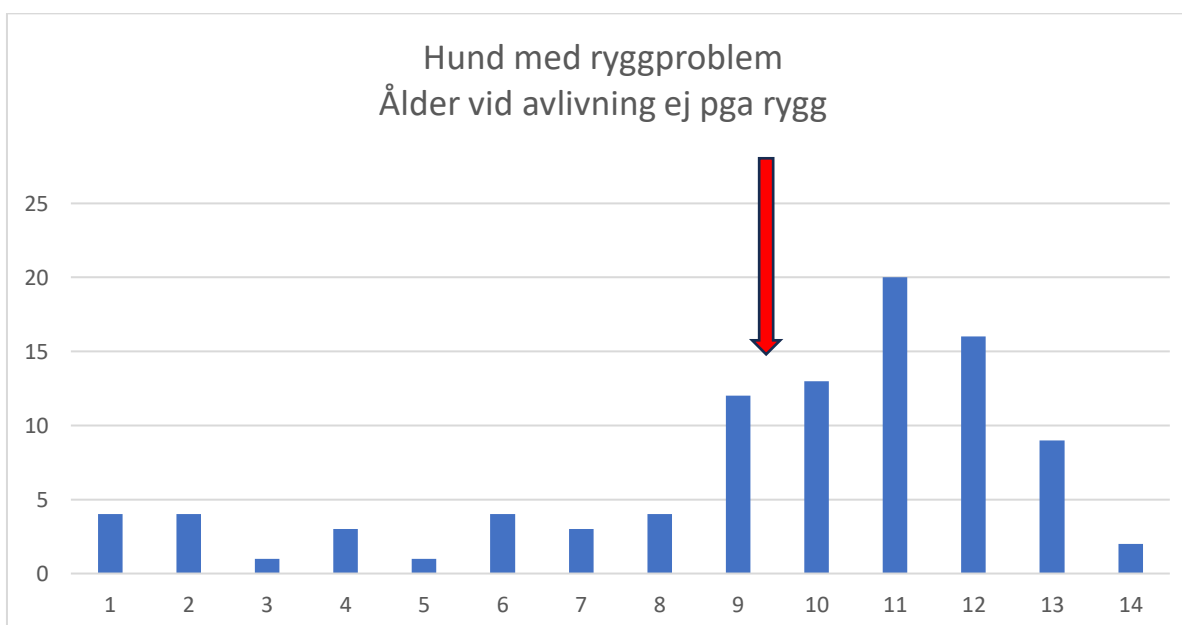
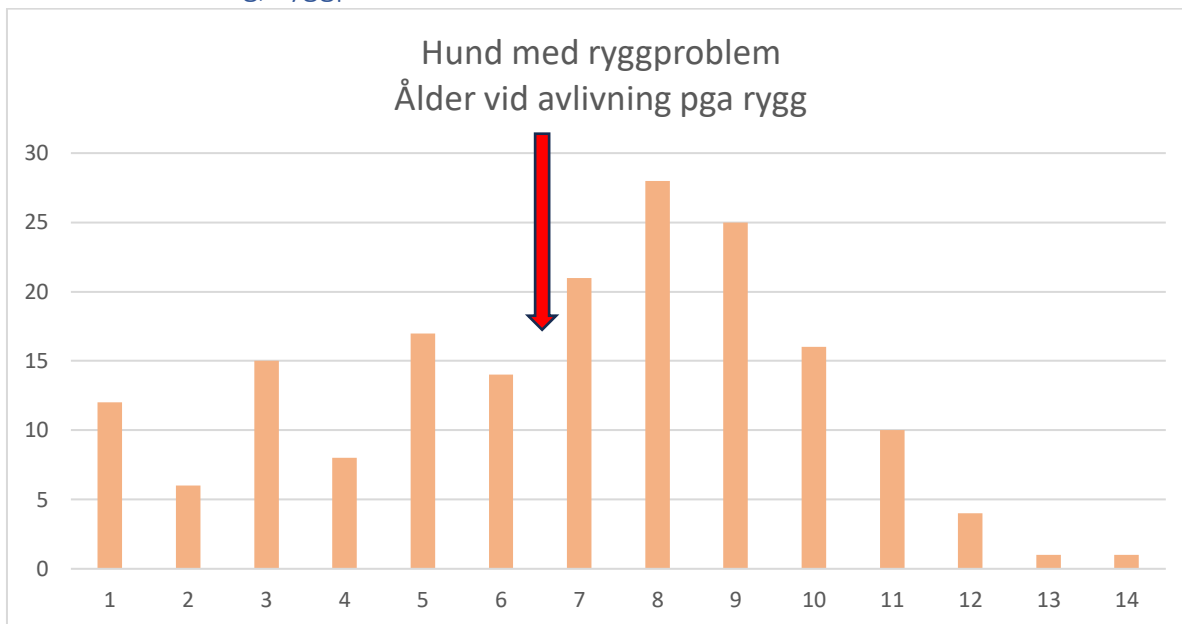
Kommentar: Av de hundar med ryggsproblem som sökt veterinär (>90%) så var det ffa diagnosen spondylos som angavs. Flera diagnoser kunde anges och en hög andel hade mer än en diagnos.

Fritext angående diagnos.

Kommentar: De 104 hundar som angett ett annat alternativ till diagnos i diagrammet ovan angav följande. Det är en sammanfattning av vad de skrev i fritext. "Kotor" innebär allt från deformerad kota, extra kota, sneda kotor etc. DM (Degenerativ Myelopati) kan bara sättas vid en obduktion så det får ses som en sannolik diagnos. Märk att problem med ryggen pga skada är mycket låg. % som anges är av de 104 som angett något annat och inte % av de 512 med ryggsproblem.

Ålder vid avlivning, ryggsproblem.

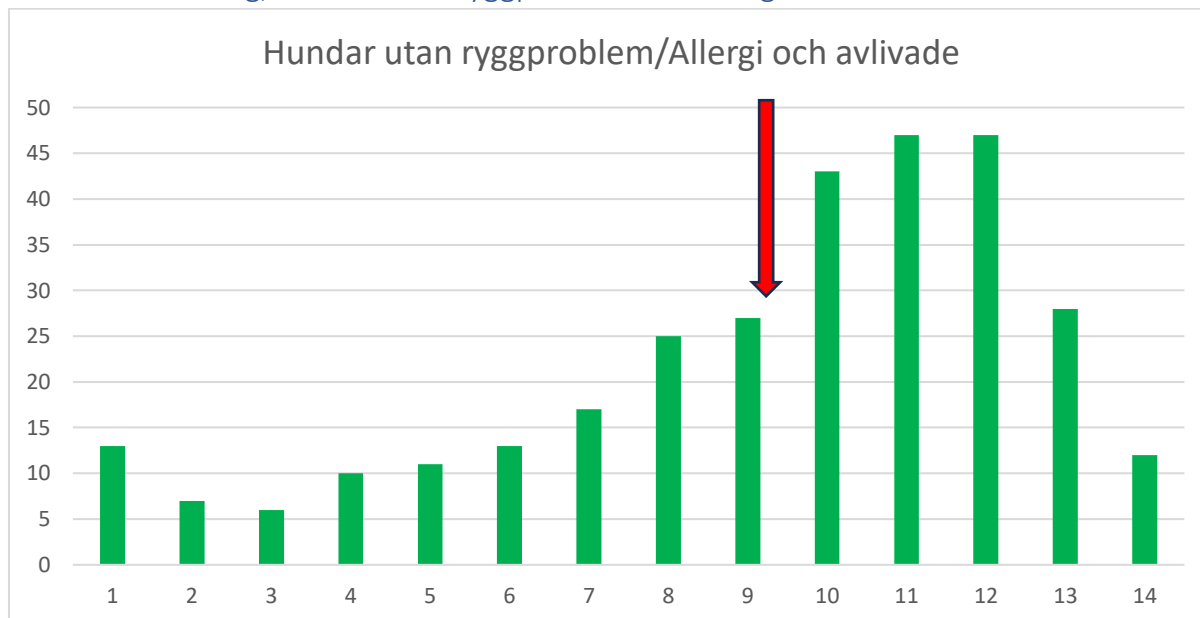
Kommentar: De två diagrammen ovan visar de hundar som angett att de har haft ryggsproblem och angett att de är avlivade.

Det övre diagrammet visar vid vilken ålder hunden togs bort pga ryggsproblem och den röda pilen genomsnittsåldern (6,8 år)

Det undre diagrammet visar vid vilken ålder hunden togs bort men ej pga ryggsproblem och den röda pilen är genomsnittsåldern (9,4 år).

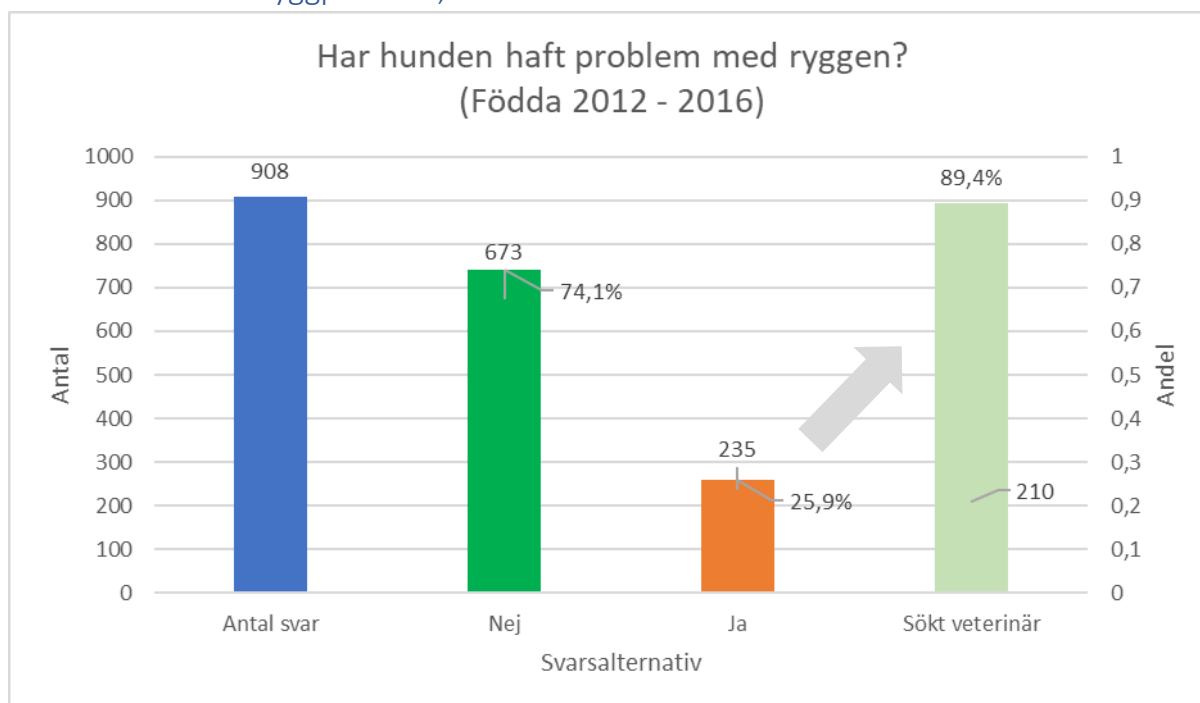

Ålder vid avlivning, fri från både ryggproblem och allergi.

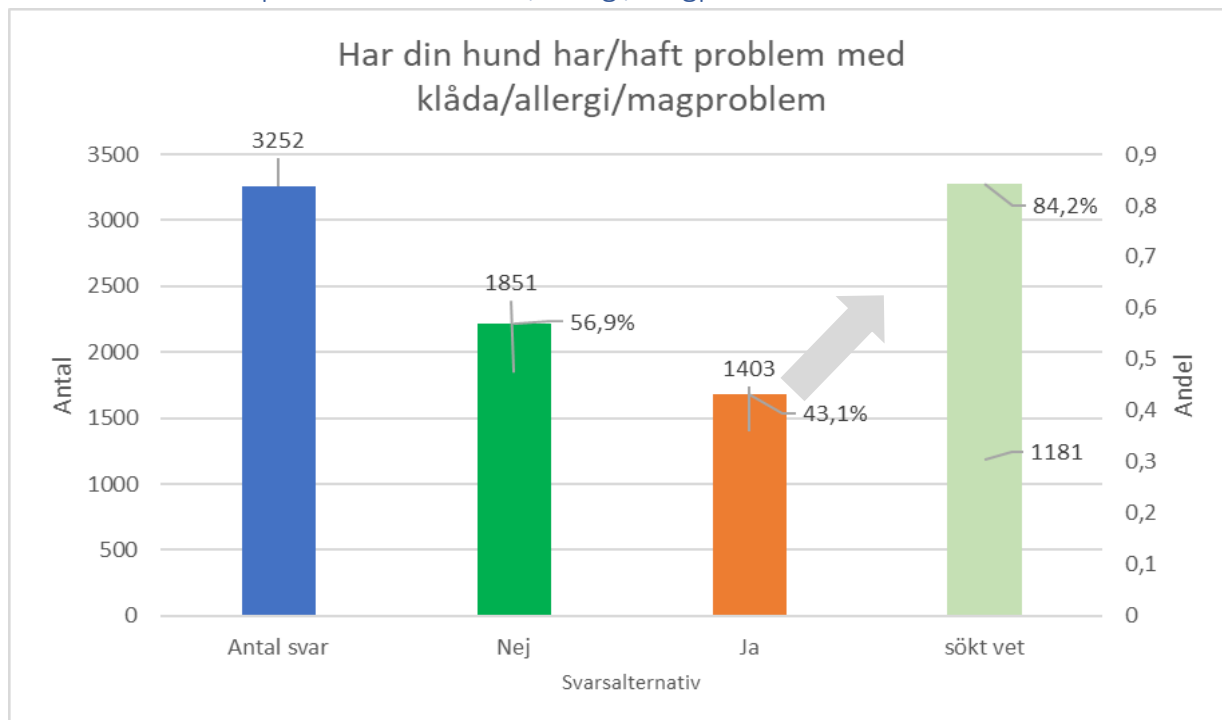
Kommentar: Hundar som angett att de varken har eller haft problem med rygg eller allergi. Strax över 1600 i undersökningen. 306 av dessa var avlivade och hade angivit ålder. Den röda pilen är genomsnittsålder (9,2) vid avlivning.

Har din hund haft ryggproblem, hundar födda 2012- 2016

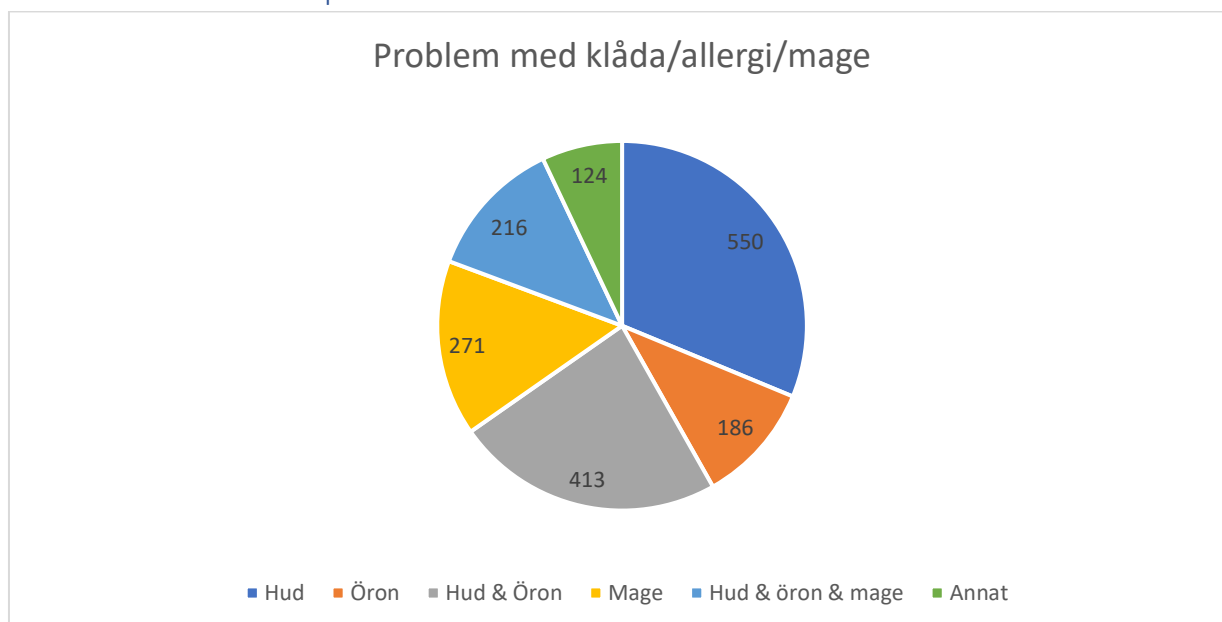
Kommentar: Då en stor andel av svaren kom ifrån yngre hundar och ryggproblem uppstår/upptäcks inte alltid tidigt i livet så redovisar vi svaren från hundar födda 2012 t.o.m. 2016 dvs när de yngsta hundarna är minst 7 år gamla. Då ser vi att andelen ryggproblem är ca 25%

Har din hund haft problem med klåda/allergi/magproblem?

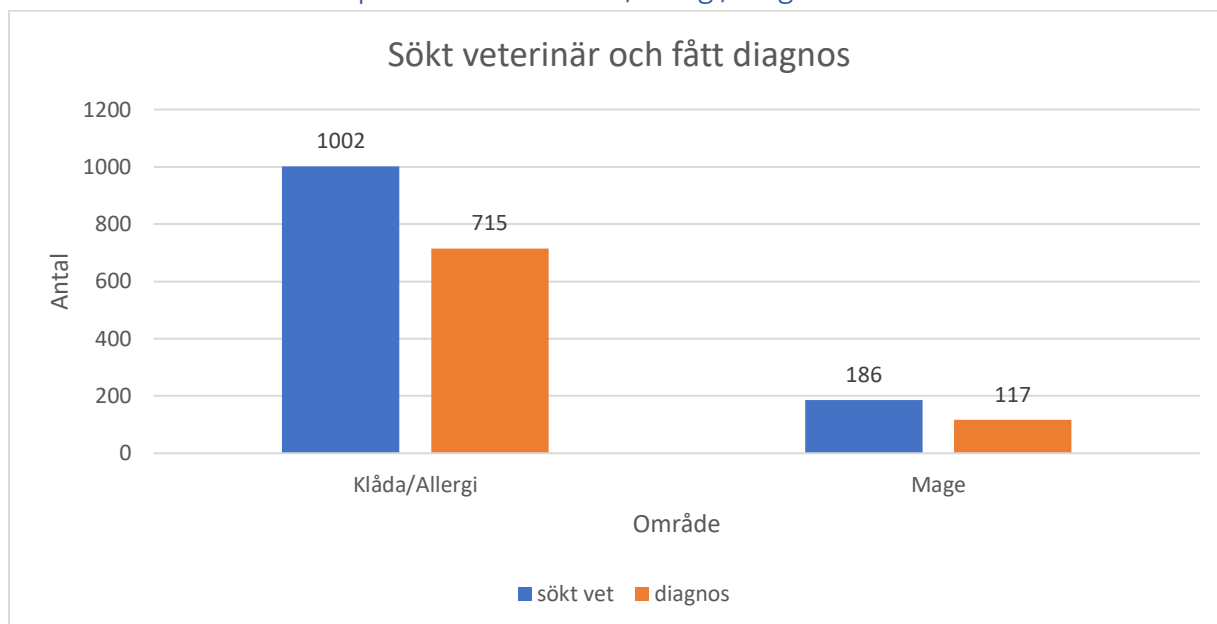
Kommentar: Över 40% av svaren anger att hunden har något av dessa problem och ca 84% har även sökt veterinär.

Vad hade din hund för problem?

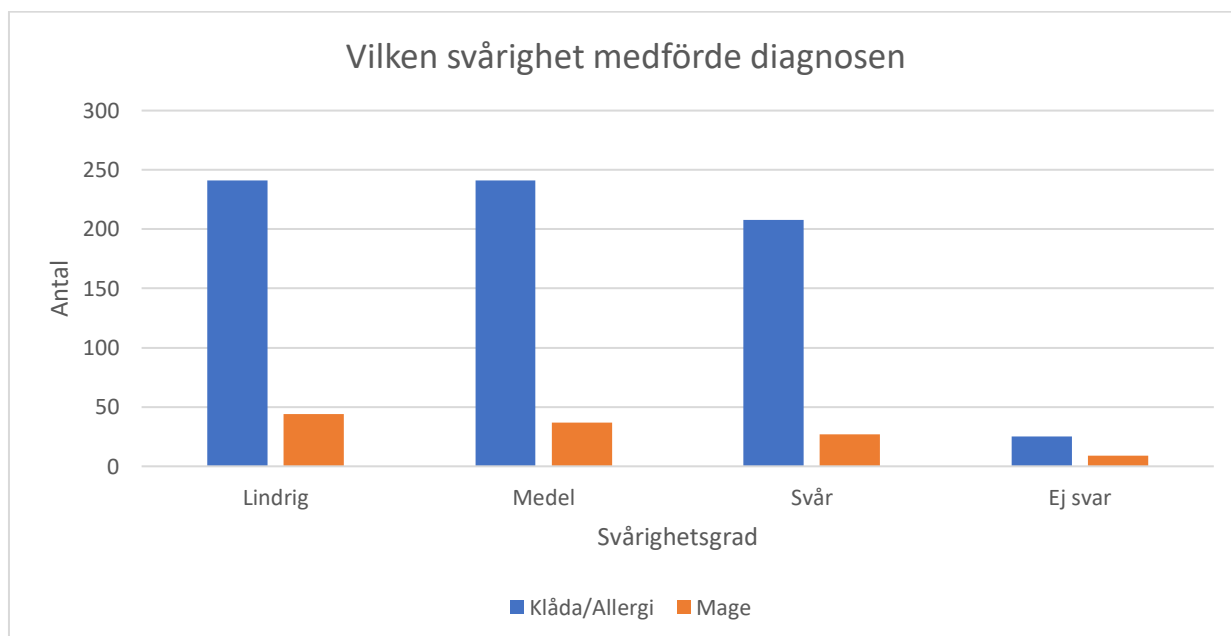
Kommentar: Det är ffa problem med klåda/allergi som angetts, det gick att välja fler svarsalternativ därav sammanlagda antalet högre än antalet rapporterade hundar.

Har du sökt veterinär för problem med klåda/allergi/mage?

Kommentar: Av de ca 84% som har sökt veterinär har en övervägande majoritet angett att det beror på någon typ av klåda/allergi. Ca 60-70% har även fått en diagnos.

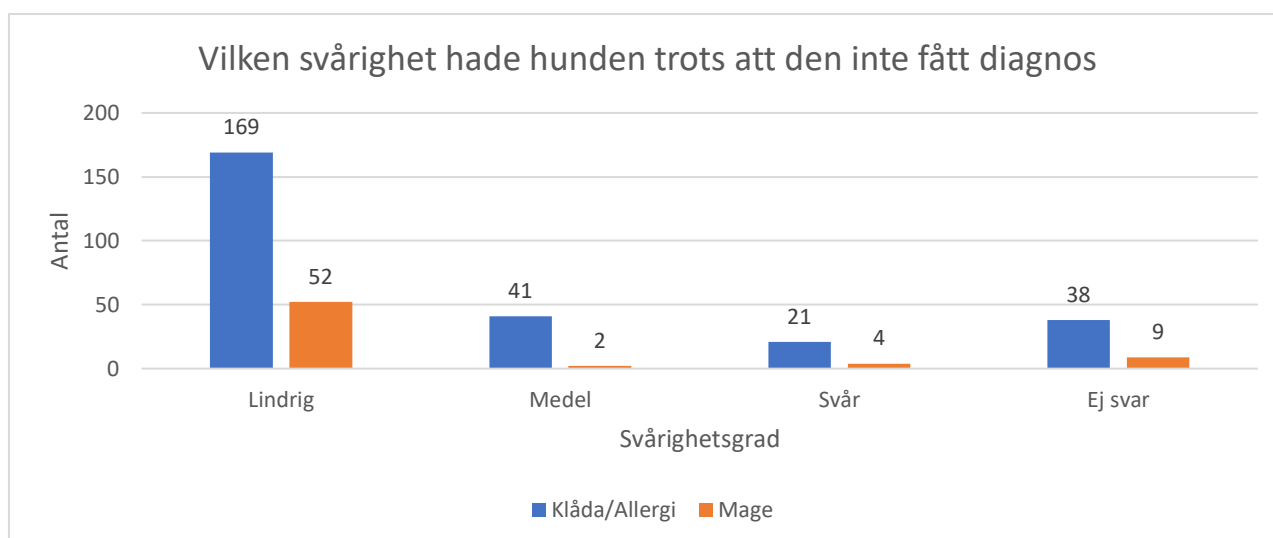
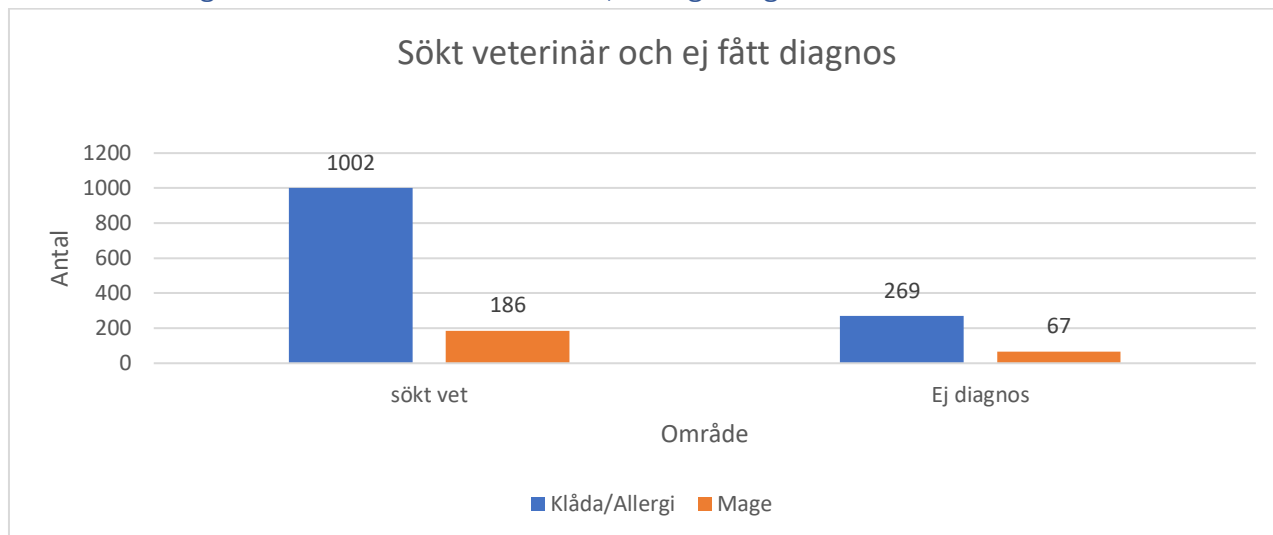
Vilken svårighetsgrad av problemen hade din hund?

Kommentar: Ungefär lika stor andel angav att hunden hade lindrig till medelsvår problematik. Svår problematik var dock nästan lika vanlig oavsett ifall hunden hade klåda/allergi eller magproblem.

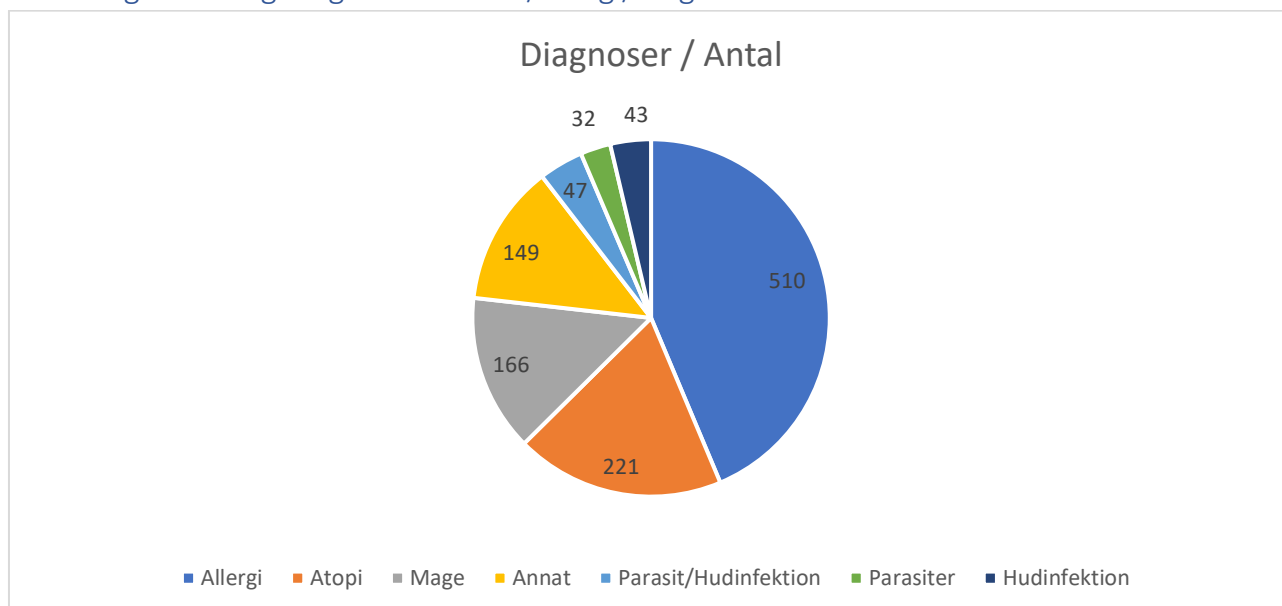
- Lindrig, anpassad mat och/eller miljö och/eller medicin vid behov
- Måttlig, medicineras kontinuerligt med mycket bra resultat
- Svår, trots medicin kontinuerligt så kvarstår en del problem

Fick du en diagnos av veterinären? Om inte, svårighetsgrad?

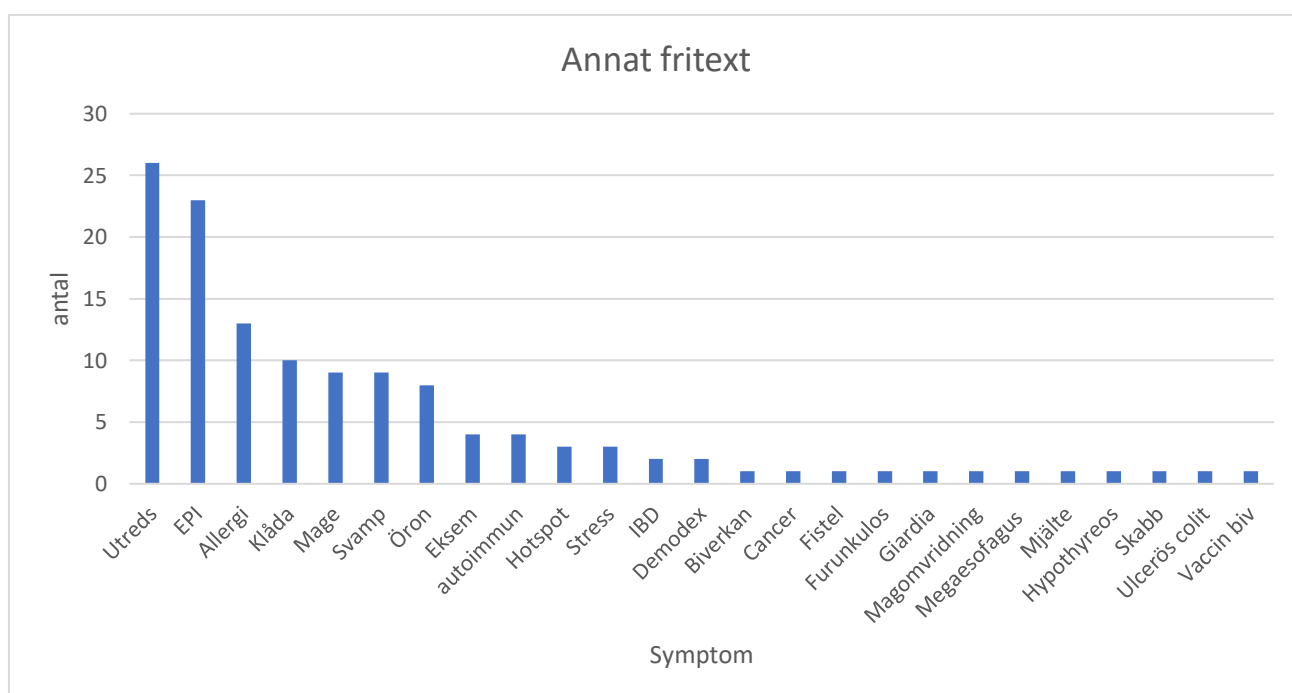
Kommentar: De två översta diagrammen visar de som inte fått diagnos. Trots det angav ägaren att hunden hade problem i viss utsträckning. Dock så upplevdes problem ffa vara av lindrig svårighetsgrad. Det nedre diagrammet visar de som angav en problematik men ej sökt veterinär, där var det i stort sett uteslutande lindriga besvär.

Vilka diagnoser angavs gällande klåda/allergi/mage?

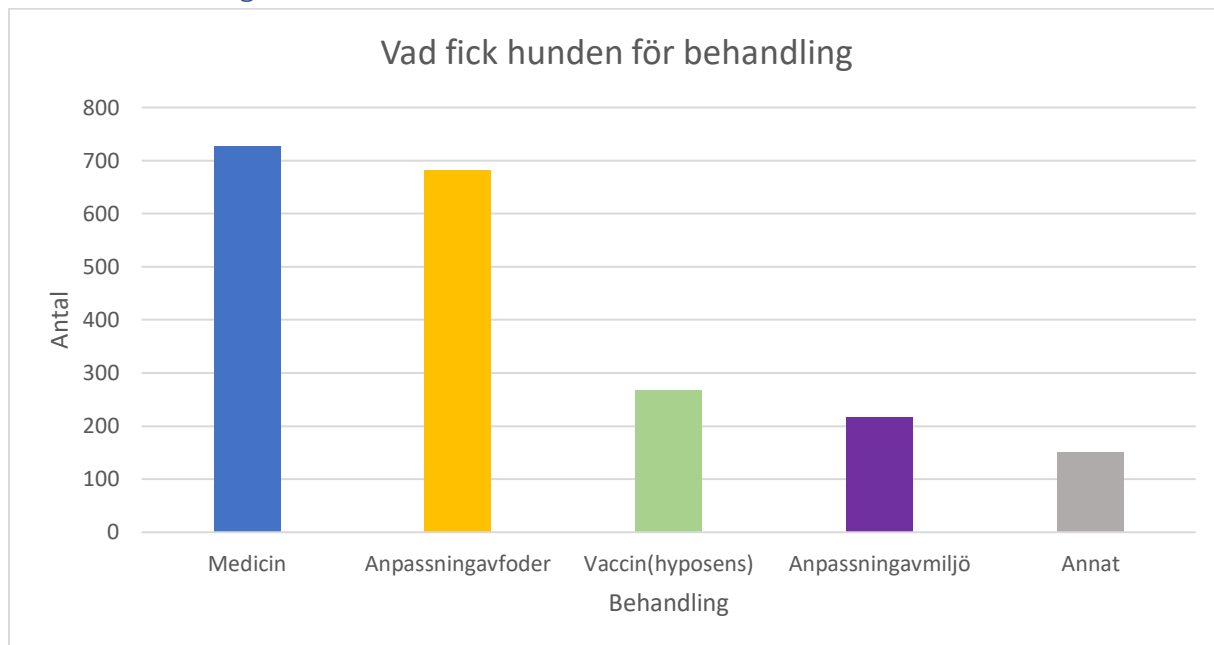
Kommentar: Av de som sökt veterinär och fått en diagnos så är allergi/atopi den absolut vanligaste orsaken och magproblem den tredje vanligaste åkomman. Parasiter/hudinfektioner är en ovanlig orsak till hudproblem. Det fanns en möjlighet att ange annan diagnos/fritext som redovisas i diagrammen nedan.

(Det gick att fylla i fler diagnoser därav är det svårt att redovisa andel)

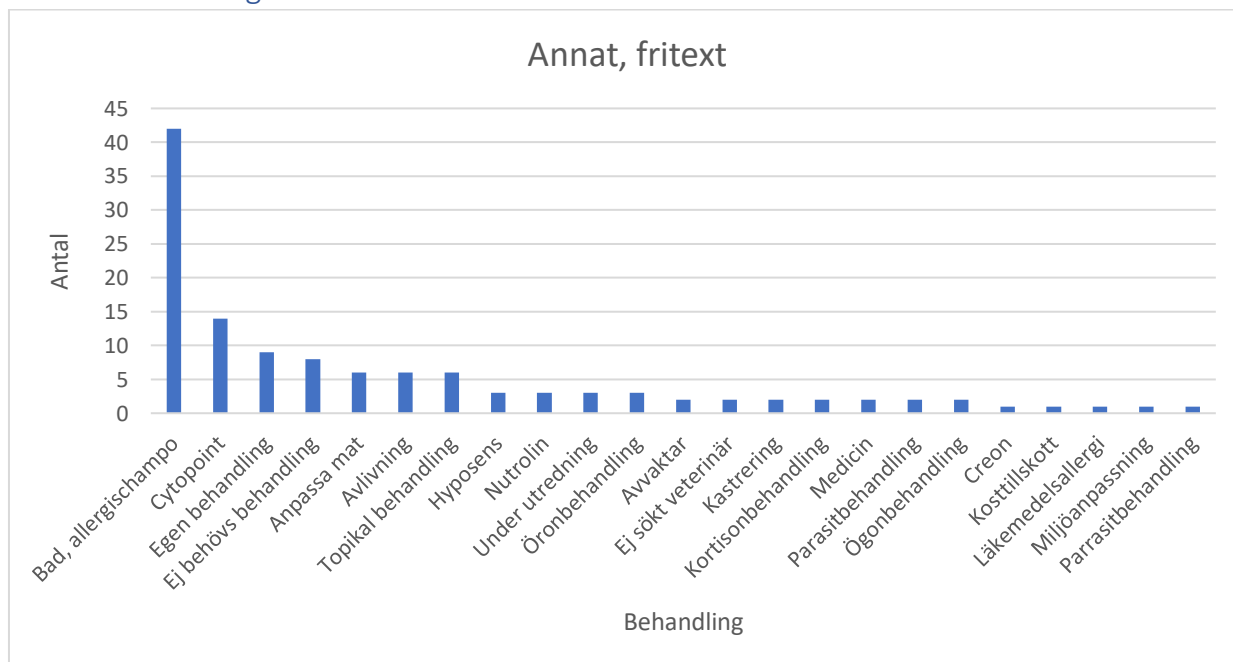
Kommentar: Det fanns en möjlighet att ange annan diagnos/fritext som redovisas i diagrammen om diagnos för klåda/allergi ovan. Det vanligaste svaret var att hunden är under utredning, EPI (endokrin pankreas insufficiens) var vanligt ibland svaren. De nästkommande svaren tyder på en immunrelaterad problematik (allergi, klåda, mage, svamp, öron, eksem, hotspot). Då det var fritext är detta en sammanfattning av problematiken.

Vilken behandling rekommenderades?

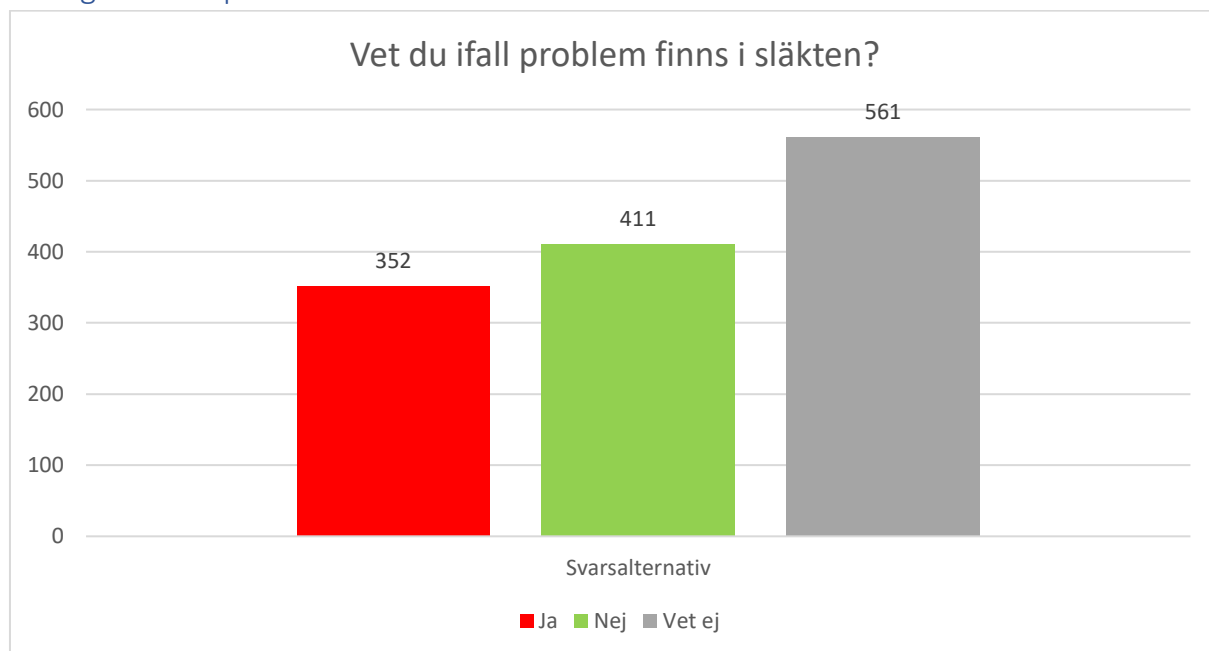
Kommentar: Den övervägande behandling var antingen medicin eller anpassning av foder. Annat kunde också specificeras vilken finns i diagrammet nedan.

Annan behandling?

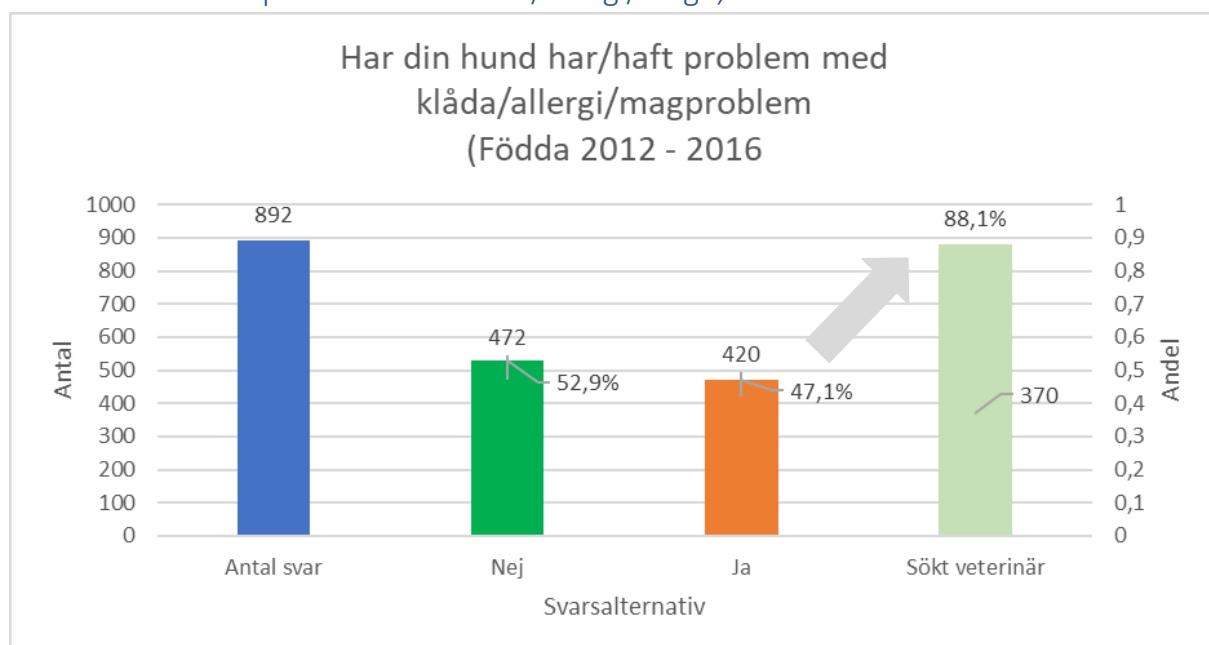
Kommentar: Det fanns en möjlighet att ange annan behandling/fritext som redovisas i diagrammen ovan. Det vanligaste svaret var att hunden ordineras bad med allergischampo, Cytopointinjektion tillsammans med egen behandling angavs relativt ofta. Då det var fritext är detta en sammanfattning.

Vet ägaren ifall problem finns i släkten?

Kommentar: Av 3363 som svarade på hälsoenkäten så svarade ca 1400 att de har problem med klåda/allergi/mage. Ca 1300 svarade på frågan om de visste att problematiken fanns i släkten, ca 27% svarade att det fanns, 31% svarade att det ej fanns och 42% vet ej.

Har din hund haft problem med klåda/allergi/mage, hundar födda 2012- 2016

Kommentar: Då en stor andel av svaren kom ifrån yngre hundar och ovanstående tidsintervall för hundar födda 2012-2016 redovisades för ryggsproblem då de uppstår/upptäcks inte alltid tidigt i livet. Redovisar vi svaren för klåda/allergi/mage under samma period, det är några % enheter högre andel med problematik än i hela svarspopulationen.

Slutord

Resultaten av hälsoenkäten speglar inte situationen i hela schäferpopulation till 100% men tillsammans med den forskning som finns om både ryggproblem och allergi inom rasen samt uppgifter från försäkringsbolagen så bekräftar enkäten att dessa problem finns inom rasen.

Klubbens RAS-dokument innehåller avelsanvisningar som redan idag innebär att man som uppfödare alltid skall avla på friska individer samt ta hänsyn till övriga släktingar vid val av avelsdjur.

För allergi/klåda/magproblem så är det lättare att välja friska hundar till avel då dessa symptom uppstår mycket tidigare i livet än ryggproblem. Ryggproblem uppkommer ofta senare än avelsdebuten vilket gör det svårare att ta hänsyn till vid val av avelsdjur. Här kommer det hälsoprogram nivå 1, som klubben ansökt om att medföra att uppfödarna får ytterligare verktyg för att avla fram friska och funktionsdugliga schäfrar.

Schäferhundklubbens avelskommitté/hälsogrupp vill, tillsammans med SBK:s utskott för avel och hälsa, tacka SKK:s medlemsavdelning för hjälp med mailadresser. Vi önskar även tacka Maija-Leena Eloranta i SKK:s avelskommitté för hjälp med frågeställningarna.

Framför allt vill vi tacka alla schäferägare som tog sig tid för att svara på denna enkät. Sammanlagt fick vi in svar avseende 3 363 schäfrar, vilket är ett fantastiskt bra gensvar jämfört med andra enkätundersökningar vi har kunnat hitta.

Enkäten har tagits fram och bearbetats av:

Mona Djurfeldt	Schäferhundklubben
Sofia Haargaard	Schäferhundklubben
Gerd Möllers	Schäferhundklubben
John Örvill	SBK:s Avel & Hälsa

Bilaga 1

Frågor

Född år	Problem klåda/allergi
Avliden år	<i>Hud</i>
Kön	<i>Öron</i>
Stambokförd	<i>Hud och Öron</i>
Hur används din hund?	<i>Mage</i>
<i>Sällskap/familjehund</i>	<i>Hud, öron och mage</i>
<i>Tjänstehund</i>	<i>Annat</i>
<i>Bruksarbete</i>	<i>Annat</i>
<i>Övriga typer av tävling</i>	Sökt veterinärvård
<i>Utställning</i>	klåda/allergi
<i>Annat</i>	Diagnos klåda/allergi
<i>Annat</i>	<i>Allergi</i>
Har hunden haft problem med ryggen?	<i>Atopi</i>
Anpassad aktivitet rygg	<i>Matalergi</i>
Sökt veterinärvård rygg	<i>Hudinfektion</i>
Vilken diagnos fick du?	<i>Parasitangrepp</i>
<i>L7S1</i>	<i>Annat</i>
<i>Spondylos</i>	<i>Annat specifikation</i>
<i>Extrakota</i>	<i>klåda/allergi</i>
<i>Diskbråck</i>	Svårighetsgrad
<i>Ospecificerat</i>	Svårighetsgrad kommentar
<i>Annat</i>	<i>Anpassning av miljö</i>
<i>Annat specifikation</i>	<i>Medicin</i>
Ålder då problem uppstod	<i>Vaccin (hyposens)</i>
Avlivats pga rygg	<i>Anpassning av foder</i>
	<i>Annat</i>
	Specifikation rekommendation
	Släktproblem
	Övriga kommentarer

Övriga kommentarer

Det kom in en negativ kommentar via mail angående undersökningen. (anonymiserad)

Men..., om frågorna ändå gäller mig och min schäferuppfödning så har jag ALDRIG någonsin haft problem med varken ryggar eller allergier.

Så bästa Brukshundklubben och Schäferhundklubben..., vänd Er hellre till garageuppfödare och allehanda blocket annonsörer.

Både på Schäferhundklubbens egen Facebooksida och även på Facebook i allmänhet uttrycktes uppskattning över att denna hälsoenkät genomfördes. Detta framgår även av fritextsvaren på slutet i enkäten.

Nedan följer några av de över 600 kommentarer som gavs i slutet av undersökningen.

- Klarar sig ok med hjälp av Librella injektioner. Är glad och vill mer än vad veterinären rekommenderar. Är utbildad väktarhund men ej varit i tjänst. Tränad mot IGP.
- Vid röntgen av Höfter & armbågar upptäcktes övergångskotan. Denna har med tiden orsakat spondylos och problem vid L7/s1. Hunden har en kullbror med en extra kota.
- Jag har en frisk schäfer.
- Varit otroligt frisk än så länge.
- Min 5e schäfer och inga av de jag haft har haft besvär med rygg eller allergier. Födda 1999, 2000, 2008, 2013, och denna 2022. Samtliga för bruks/tävling/tjänst, samtliga från välrenommerade uppfödare.
- Hunden kommer ifrån en kennel där uppföljning redan sker av ryggar och klåda, vilket tas i beräkning vid aveln. Likaså följs upp hur hunden vistas (inne/ute), vilken fysisk aktivitet som görs samt hur ofta. Vilket foder som används mm. Av vikt är också att hunden utbildas samt testas och prövas för att utvärdera såväl fysiska som mentala egenskaper.
- En frisk hund som aldrig varit sjuk o i September blir 15 år. Har nu lite jobbigt att gå pga ålder. Pigg o något dement hör dåligt .
- Kullsyskon har haft klåda.
- Allergier, höft och armbågsproblem hos en del kullsyskon .
- Tiken har en liten spondylos rtg 2020, 2022, ingen förändring och inga problem med det. Tiken kommer inte användas i avel.
- Alla syskonen har utvecklat någon form av allergi.
- Allergi bör snarast registreras i SKK databas .
- Hunden var sunn og frisk og ble avlivet pga at noen ga han svineben som ødela tarmene hans.
- Bla fått diagnosen Pannus. Röntgat rygg UA.
- Två kullsyskon hade oxå L7-S1, sex halvsyskon hade Spondylos (modersidan), flera kusiner (avkommor till mammans kullsyskon) hade L7-S1.
- Det verkar som att en del uppfödare inte är helt öppna med information om hälsoproblem i sina linjer, vilket kan göra det svårare för hundägare att förstå risken för att ärva vissa sjukdomar.